

Türkiye Elektrik İletim A.Ş.

**Primer Frekans Kontrol
Hizmetinin Uygulanmasına
İlişkin El Kitabı**

Ocak 2009

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR	2
2. FREKANS KONTROLÜ VE PRİMER FREKANS KONTROL HİZMETİ	4
3. PRİMER FREKANS KONTROLÜ KATILIMCILARI	6
4. PRİMER FREKANS KONTROL HİZMET ANLAŞMASI	9
5. PRİMER FREKANS KONTROLÜ YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN TRANSFERİ	11
6. PRİMER FREKANS KONTROL HİZMETİ TEDARİK SÜRECİ.....	13
7. PRİMER FREKANS KONTROL HİZMETİNİN ÜCRETLENDİRİLMESİ	19
8. FATURALAMA VE ÖDEME	21
9. CEZAI YAPTIRIMLAR.....	23

1. GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR

Bilindiği üzere Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği 27 Aralık 2008 günü 27093 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik kapsamında yan hizmetlerin TEİAŞ tarafından temin edilmesine ilişkin ticari usul ve esaslar yer almaktadır. Yan hizmetler yönetmeliği ile yan hizmetlerin TEİAŞ tarafından eşit taraflar arasında ayırım gözetmeyen ve piyasa tabanlı uygulamalar çerçevesinde satın alınması hedeflenmiştir. Düzenleme geliştirme çalışmaları esnasında her bir yan hizmete ilişkin ticari şartlar ve maliyete etki eden unsurlar tek tek ele alınmış ve uygulamaya ilişkin usuller, ilgili hizmetin temin edilmesine ilişkin özgün koşullar çerçevesinde geliştirilmiştir. Yan hizmetlerin TEİAŞ tarafından temin edilmesine ilişkin geliştirilen usul ve esasların;

- bu hizmetlerin etkin şekilde sağlanmasını temin eden,
- yan hizmetlerin sağlanmasına ilişkin maliyetleri tüm sistem kullanıcıları için en aza indiren,
- eşit taraflar arasında ayırım gözetmeyen ve
- yan hizmet sağlama yeteneğine sahip yeni üretim ve tüketim tesisi yatırımlarını teşvik edici

nitelikte olması yönünde azami dikkat ve çaba sarf edilmiştir.

Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği’nde 6 farklı hizmetin temin edilmesine ilişkin usul ve esaslar yer almaktadır. Ancak her bir hizmetin, Yönetmelikte belirtilen usuller çerçevesinde satın

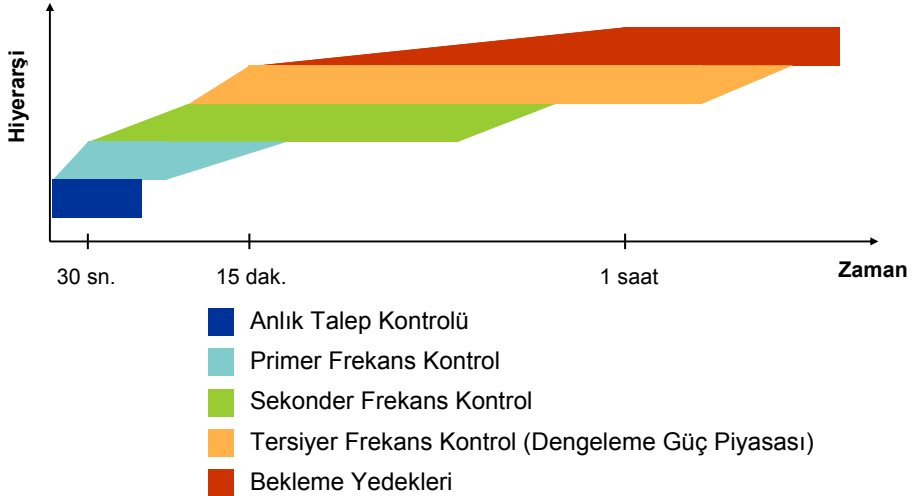
alınmasına başlanması için yapılması gereken hazırlık çalışmaları sebebiyle, uygulamaya geçiş için aşamalı bir yaklaşım ortaya koyulmuştur. Uygulamaya, sistemin güvenliği açısından da çok kritik bir öneme sahip olan primer frekans kontrol hizmeti ile başlanacaktır.

Bu doküman ile, Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği ve Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği hükümleri uyarınca sunulan Primer Frekans Kontrol Hizmetine ilişkin olarak anlaşmaların imzalanması, yükümlülüğün transferi, tedarik süreci, ücretlendirme, faturalama ve cezai yaptırımlar hakkında, yakın zaman içinde hizmeti sunmaya başlayacak olan katılımcılara bilgi sağlanması ve yol gösterilmesi hedeflenmiştir.

2. FREKANS KONTROLÜ VE PRİMER FREKANS KONTROL HİZMETİ

Primer frekans kontrol hizmeti, sistem frekansının düşmesine veya yükselmesine tepki olarak ünite aktif çıkış gücünün hız regülatörü ile otomatik artırılması veya azaltılması yoluyla sistem frekansının yeni bir denge noktasına getirilmesini temin eder. Primer frekans kontrol hizmetinin merkezi müdahale olmaksızın sürekli olarak sağlanması gereklidir.

Sistem frekansının belirlenen seviyelerde tutulabilmesi amacıyla frekans kontrolüne yönelik yan hizmetler belli bir hiyerarşi içinde devreye alınır. Frekans kontrolüne yönelik hizmetlerin hiyerarşisi Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1 - Frekans Kontrolüne Yönelik Hizmetlerin Hiyerarşisi

Primer frekans tepkisi, frekans sapmasını takiben bir kaç saniye içinde başlar ve 30 saniyeyi geçmeden maksimum değerine ulaşır. Primer frekans kontrol tepkisinin 15 dakika boyunca sürdürülebilmesi gerekmektedir. Bu süre içinde sekonder frekans kontrol yedekleri devreye girerek, oluşabilecek yeni bir arz kaybına karşı kullanılmak üzere primer frekans kontrol yedeklerini boşaltır. Otomatik olarak devreye girmesi sebebiyle yine sistem işletimi açısından kritik bir öneme sahip olan sekonder kontrol yedekleri de dengeleme güç piyasasında hazır bulunan ve manuel olarak Sistem İşletmecisi tarafından aktive edilen tersiyer kontrol yedekleri ile ikame edilerek yeni bir arıza durumu için hazır hale getirilir. Bekleme yedekleri de Sistem İşletmecisi tarafından gerekli olduğu durumlarda yeterli tersiyer yedeklerin oluşturulması amacıyla kullanılır. Anlık talep kontrolü hizmeti hızlı tepki vermesi sebebiyle büyük frekans düşüşlerinde primer frekans kontrol hizmetini destekler nitelik taşımaktadır.

Türkiye elektrik sisteminin UCTE sistemi ile entegrasyon hedefleri doğrultusunda UCTE standartlarının sağlanması için yan hizmetlerin doğru ve yeterli olarak temin edilmesi gerekmektedir. Sistem frekansının düşmesi veya yükselmesi durumunda devreye alınan ilk hizmet olması nedeniyle sistem güvenliği açısından primer frekans kontrol hizmeti büyük önem teşkil etmektedir.

3. PRİMER FREKANS KONTROLÜ KATILIMCILARI

Kurulu gücü **50 MW ve üzerinde** olan tüm üretim tesisleri primer frekans kontrolüne katılmak zorundadır. Aşağıda belirtilen yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri ise bu yükümlülükten muaftır;

- Kanal veya nehir tipi hidroelektrik üretim tesisleri
- Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisleri
- Güneş enerjisine dayalı üretim tesisleri
- Dalga enerjisine dayalı üretim tesisleri
- Gel-git enerjisine dayalı üretim tesisleri

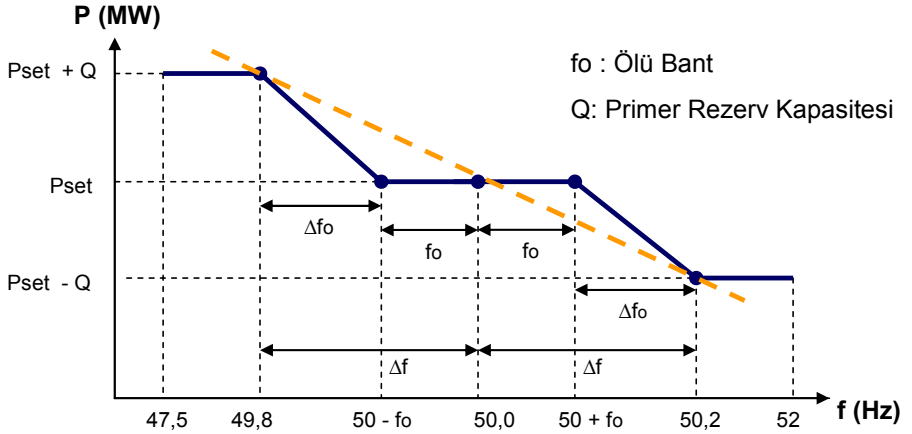
Muaf olan bu üretim tesisleri, üretim faaliyeti gösteren ilgili tüzel kişi tarafından talep edilmesi ve TEİAŞ tarafından uygun bulunması halinde primer frekans kontrolüne katılabilir.

50 MW ve üzeri yeni üretim tesislerinin ticari işletmeye geçebilmesi için geçici kabul işlemlerinin tamamlanmasından önce, tesiste primer frekans kontrol testlerinin uygulanması gerekmektedir.

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler, adlarına kayıtlı bulunan ve belirtilen niteliklere sahip üretim tesislerinin toplam kurulu güçlerinin en az primer frekans kontrolüne katılım oranı seviyesinde sürekli olarak primer frekans kontrol rezerv miktarı

sağlamakla yükümlüdürler. Primer frekans kontrolü katılım oranı başlangıçta %2,00 olarak uygulanır.

Primer frekans kontrol hizmeti sağlayan ünitelerin sistemdeki frekans sapmalarına göre aktif çıkış gücü değişimi Şekil 2'de gösterildiği gibi olmalıdır.

Şekil 2 - Ünite Aktif Çıkış Gücünün Hız Eğimine Göre Değişmesi

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler, primer frekans kontrolü için ayırmış oldukları rezervleri dengeleme mekanizması kapsamında başka bir piyasaya teklif edemez veya ikili anlaşmalar yoluyla satamazlar.

4. PRİMER FREKANS KONTROL HİZMET ANLAŞMASI

Primer frekans kontrolüne katılmakla yükümlü üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler ile primer frekans kontrolüne katılmaktan muaf olup kendi isteği ile katılmak isteyen ve TEİAŞ tarafından uygun bulunan üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilerin TEİAŞ'a başvuruda bulunarak primer frekans kontrol hizmet anlaşması imzalaması zorunludur. Primer frekans kontrol hizmet anlaşmaları:

- Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin MW cinsinden sağlamakla yükümlü olduğu rezerv miktarı,
- Üretim tesisleri için performans testleri sonuçlarını içeren belgeler,
- Üretim tesislerinin sağlayabilecekleri ve testler sonucu belirlenen azami ve asgari rezerv kapasiteleri (MW cinsinden),
- Rezerv miktarının sağlanacağına anlaşma süresince garanti edildiğini gösterir taahhüname,
- Anlaşma kapsamındaki üretim tesislerinin teknik özelliklerini içerir.

Primer frekans kontrolüne katılmakla yükümlü üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi kendi adına kayıtlı tüm üretim tesislerini kapsayan tek bir primer frekans kontrol hizmet anlaşması imzalar. Bu tüzel kişinin primer frekans kontrol rezervi sağlama

yükümlülüğü kendi adına kayıtlı ve belirtilen nitelikteki üretim tesislerinin toplam kurulu gücüne göre belirlenir.

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilerin sağlamakla yükümlü olduğu primer frekans kontrol rezerv miktarı, üretim tesisinin kurulu gücü ile primer frekans kontrolüne katılım oranının çarpılması ile bulunur.

Yükümlülük Miktarı = (Anlaşma Kapsamındaki Tesislerin Toplam Kurulu Gücü) X (Katılım Oranı)

Primer Frekans Kontrol Hizmet Anlaşması İmzalanması İçin Yapılması Gerekenler

Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte;

1. Anlaşma imzalamak üzere TEİAŞ'a başvuruda bulunulması
2. Primer frekans kontrol performans testlerinin tamamlanması
3. Gerekli kayıt ekipmanının kurulması
4. Taahhütnamenin imzalanması
5. TEİAŞ'ın belirleyeceği zaman planı doğrultusunda anlaşmanın imzalanması

Yeni bir üretim tesisinin ticari işletmeye geçmesi aşamasında geçici kabul işlemlerinin tamamlanmasından önce;

- Yukarıda belirtilen 1.-5. adımların tamamlanması
veya
- Üretim tesisinin daha önce imzalanmış olan bir primer frekans kontrol hizmet anlaşması kapsamına dahil edilmesi

5. PRİMER FREKANS KONTROLÜ YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN TRANSFERİ

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler sağlamakla yükümlü oldukları primer frekans kontrol rezerv miktarını kendi adlarına kayıtlı üretim tesislerinden ya da primer frekans kontrol hizmet anlaşması imzalamış olan başka bir üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiden sağlayabilirler. Primer frekans kontrol rezerv miktarının başka bir üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiden sağlanmasına **primer frekans kontrolü yükümlülüğünün transferi** adı verilir.

Avrupa'daki çeşitli ülkelerde de başarı ile uygulanan bu mekanizma ile;

- Üretim tesislerinin arızalı olması, bakımda olması ya da diğer sebeplerle devre harici olmaları durumunda da hizmetin sağlanması ve dolayısıyla sistem emniyeti garanti altına alınmakta,
- Primer frekans kontrol hizmetinin, hizmeti sağlama maliyeti daha düşük olan üretim tesislerinden sağlanması ile tüm sistemde maliyet optimizasyonu sağlanmaktadır.

Yükümlülüğün transferine ilişkin olarak yükümlü olan tüzel kişinin ve yükümlülüğün transfer edildiği tüzel kişinin bir gün öncesinde saat 16:00'a kadar Sistem İşletmecisi'ne PYS aracılığıyla bildirimde bulunması gerekmektedir. Primer frekans kontrolü

yükümlülüğünün transferi Sistem İşletmecisi'nin onayı ile birlikte geçerlilik kazanır. Aşağıdaki örnekte Üretim Şirketi 1, 8 MW'lık rezerv yükümlülüğünün 6 MW'ını başka bir üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin adına kayıtlı olan Üretim Şirketi 2'ye transfer etmiştir.

	Üretim Şirketi 1	Üretim Şirketi 2
Kurulu Güç	400 MW	200 MW
PFK Katılım Oranı	% 2,0	% 2,0
PFK Rezerv Yükümlülüğü	8 MW	4 MW
	2 MW	10 MW
	6 MW	

Yukarıdaki örnekten de görülebileceği gibi yükümlülüğünün transferi üretim tesisleri arasında değil, tüzel kişiler arasında yapılmaktadır. Devralınan yükümlülüğün hangi üretim tesisleri tarafından gerçekleştirileceği, yükümlülüğü devralan üretici tarafından verilecek bir karardır. Yükümlülüğün transferi bir günün tamamını kapsayabileceği gibi sadece belli saatler için de gerçekleştirilebilir.

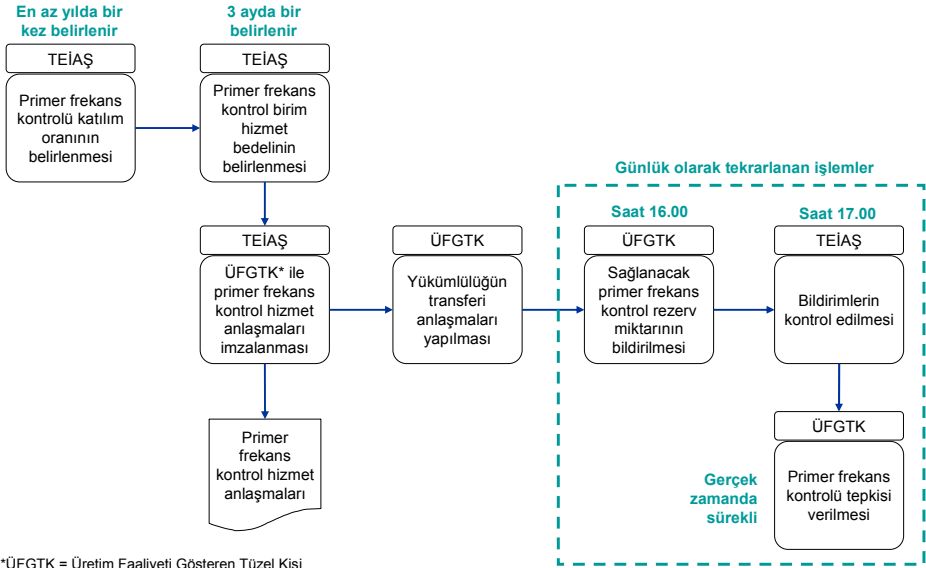
Yükümlülüğün transferi işlemi tamamlandıktan sonra tüzel kişilerin TEİAŞ'a karşı yeni hak ve yükümlülükleri transfer sonrası oluşan değerdir. Yukarıdaki örnekte Üretim Şirketi 2, ilgili saat için 10 MW primer frekans kontrol hizmeti sağlamakla yükümlüdür ve TEİAŞ'tan 10 MW'a karşılık gelen bir ödeme alacaktır.

6. PRİMER FREKANS KONTROL HİZMETİ TEDARİK SÜRECİ

Primer rezervlerin tedarik mekanizması incelendiğinde, nihai piyasa yapısında yer alacak olan Gün Öncesi Piyasası ve Dengeleme Güç Piyasası ile ilişki içinde olacağı görülmektedir.

- Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler primer frekans kontrol hizmeti sağlamakla yükümlü oldukları primer frekans kontrol rezerv miktarını kendi adlarına kayıtlı üretim tesislerinden ve/veya üretim faaliyeti gösteren başka bir tüzel kişiden sağlayabilecek şekilde Gün Öncesi Piyasasına teklif verirler.
- Gün Öncesi Piyasası sonuçlarına göre üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler santrallerine ilişkin GÜP'lerini belirlerler ve rezerv planlaması yaparlar.
- İlerleyen paragraflarda detaylı olarak bahsedileceği üzere, tüzel kişi günün her bir saati için adına kayıtlı her bir üretim tesisinin sağlayacağı primer frekans kontrol rezerv miktarı ve başka bir tüzel kişiden sağlanacak rezerv miktarını bildirir.
- Üretim tesisleri bildirimde buldukları primer frekans kontrolü rezerv miktarını ayırırlar.
- Gün Öncesi Piyasası sonrasında primer rezervler ayrıldıktan sonra arta kalan tüm emreamade kapasite Dengeleme Güç Piyasasına teklif edilir.

Primer frekans kontrol hizmeti tedarik süreci Şekil 3’de özetlenmektedir. Bölüm 2 ve Bölüm 3’te anlatıldığı üzere primer frekans katılım oranının TEİAŞ tarafından belirlenmesini müteakiben, üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi ile TEİAŞ arasında primer frekans kontrol hizmet anlaşması imzalanır. Diğer yandan TEİAŞ primer frekans kontrol birim hizmet bedelini belirler. Bu birim bedel, fiyatın geçerli olacağı 3 aylık dönemin 1 yıl öncesinde üreticilerin verdiği teklif fiyatları ile gerçekleşen SMF’ler güncellenerek hesaplanan fırsat maliyetinin tüm üreticiler için ortalamasının alınması suretiyle hesaplanır.

Şekil 3 - Primer Frekans Kontrol Hizmeti Tedarik Süreci

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler, primer frekans kontrol rezerv miktarını başka bir üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiden sağlanmak amacıyla kendi aralarında kısa veya uzun dönemli

yükümlülüğün transferi anlaşması yapabilirler. Bu anlaşmalara ilişkin TEİAŞ'a herhangi bir bildirimde bulunulması gerekli değildir. Ancak, üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler kendi adlarına kayıtlı üretim tesislerince ve/veya başka bir tüzel kişiden bir gün sonrası için sağlayacakları primer frekans kontrol rezerv miktarını her gün saat 16:00'a kadar gün öncesi üretim/tüketim programları ile beraber, saatlik bazda Sistem İşletmecisine PYS aracılığıyla bildirir. Bildirilen bu değerlerin primer frekans kontrol hizmet anlaşmalarında belirtilen, üretim tesislerinin MW cinsinden sağlayabilecekleri azami ve asgari primer frekans kontrol rezerv kapasiteleri dahilinde olmalıdır.

Günlük Olarak Tekrarlanacak İşlemler

Saat 16.00

- Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilerin kendi üretim tesislerinden sağlayacakları rezerv miktarını bildirmeleri
- Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilerin yükümlülüğün transferi ile diğer üretim faaliyeti gösteren tüzel kişilerin adına kayıtlı üretim tesislerinden sağlayacakları rezerv miktarını bildirmeleri

Saat 17.00

- Bildirilen yükümlülük transferi işlemlerinin TEİAŞ tarafından kontrol edilerek onaylanması
- Bildirilen tüm rezerv miktarlarının TEİAŞ tarafından kontrol edilerek gerekiyorsa düzeltmelerin yapılmasının sağlanması

Sistem İşletmecisi, yapılan bildirimleri her gün saat 17:00'a kadar kontrol ederek yapılan bildirimlerin sistem gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığını ve yapılan bildirimlerde hata olup olmadığını tespit eder. Sistem İşletmecisi uygun olmayan ve hatalı bildirimlere ilişkin ilgili piyasa katılımcısı ile bağlantıya geçerek gerekli düzeltmelerin yapılmasını sağlar.

Üretim tesisi sahibi tüzel kişinin TEİAŞ'a yapmış olduğu bildirimlere ilişkin örnek Şekil 4'de sunulmaktadır.

Saat	GUP / EAK / MKUD			Rezerv Kapasitesi		
	GUP (MWh)	EAK (MW)	MKUD (MW)	Prm Rzv (MW)	Diğer DB Rzv Toplam (MW)	Org Toplam Yükümlülük (MW)
	Tasi	Tasi	Tasi			
00:00 - 01:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
01:00 - 02:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
02:00 - 03:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
03:00 - 04:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
04:00 - 05:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
05:00 - 06:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
06:00 - 07:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
07:00 - 08:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
08:00 - 09:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
09:00 - 10:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
10:00 - 11:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
11:00 - 12:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
12:00 - 13:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
13:00 - 14:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
14:00 - 15:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15:00 - 16:00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Şekil 4 – Örnek Primer Frekans Kontrol Bildirim Ekranı

Üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin, sağlamayı taahhüt ettiği primer frekans kontrol rezerv miktarının yükümlülüğünü karşılamaması durumunda, Sistem İşletmecisi dengeleme birimi niteliğindeki üretim tesisinin yük alma / yük atma tekliflerini dikkate alarak gerekli primer frekans kontrol yedeğini sağlar. Yükümlülüğünü karşılamayan üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler için Bölüm 8’de ele alınan cezai yaptırımlar uygulanır.

7. PRİMER FREKANS KONTROL HİZMETİNİN ÜCRETLENDİRİLMESİ

Primer frekans kontrol hizmeti sağlanmasından dolayı oluşan maliyetlerin incelenmiş olduğu pek çok akademik ve uygulamaya dönük çalışma incelendiğinde, bu hizmetin sağlanmasına yönelik temel maliyet bileşeninin hizmetin sağlanması için üretici tarafından ayrılan rezervin fırsat maliyeti olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, üreticiler tarafından sağlanan primer frekans kontrol hizmetine, ayrılan rezerve ilişkin ortalama fırsat maliyetini yansıtan bir birim bedel üzerinden ödeme yapılması uygulaması benimsenmiştir. Primer frekans kontrol hizmeti sağlayan tüm üretim tesisleri için geçerli olacak olan bu birim bedel, Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği'nde belirtilen formülasyon çerçevesinde TEİAŞ tarafından 3'er aylık dönemler için hesaplanacak ve Kurul Kararı ile yürürlüğe girecektir.

Primer frekans kontrol hizmeti sağlayan her bir üretim tesisine yapılacak ödeme tutarı, üreticinin ilgili üretim tesisi için Sistem İşletmecisine bildirdiği rezerv miktarı ve katılım süresinin, birim hizmet bedeli ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

$$\text{PFK Tutarı} = (\text{PFK Birim Hizmet Bedeli}) \times (\text{PFK Rezerv Miktarı}) \times (\text{Katılım Süresi}) \times (\text{Teslim Etme Katsayısı})$$

“0” ya da “1” değerini alan **Teslim Etme Katsayısı**, bildirilen primer frekans kontrol rezerv miktarını sağlamayan üretim tesisleri için üretim faaliyeti gösteren tüzeli kişiye Bölüm 8’de ele alınan cezai yaptırımlar kapsamında ödeme yapılmamasını sağlar.

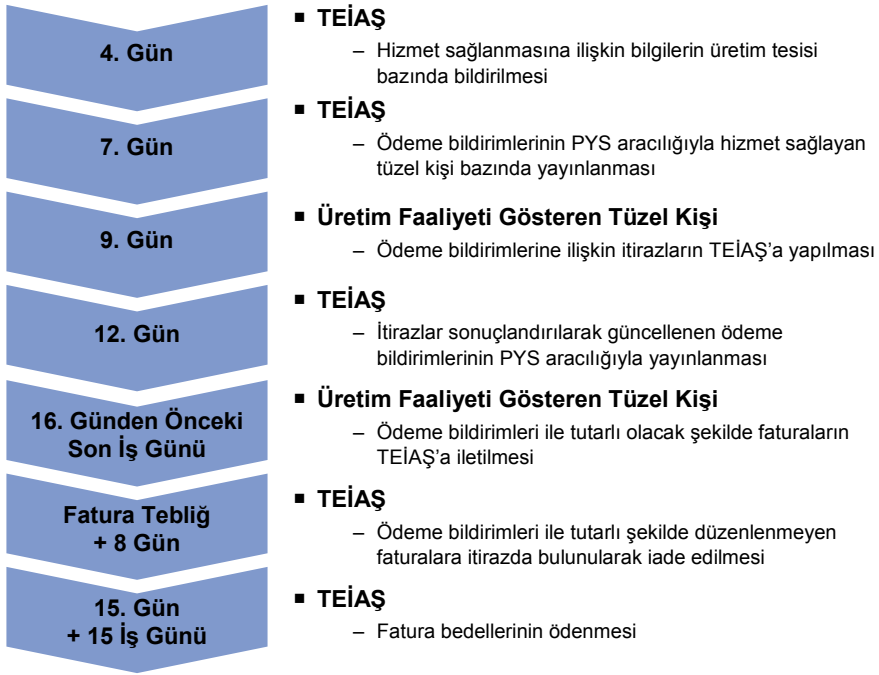
Primer frekans kontrolüne katılım süresi ve rezervin sağlanıp sağlanmadığına ilişkin olarak Bölge Yük Tevzi Merkezleri (BYTM) aşiğıdaki veri ve bilgileri dikkate alırlar;

- primer frekans kontrol hizmeti sağlayan üretim tesislerinde bulunan kayıt cihazlarından elde edilen veri ve bilgiler,
- TEİAŞ’a ait SCADA sisteminden elde edilen veri ve bilgiler,
- ilgili üretim faaliyeti gösteren tüzeli kişilerce PYS aracılığıyla yapılan bildirimler,
- ilgili üretim faaliyeti gösteren tüzeli kişilerce üretim tesislerinin emre amadelik durumlarına ilişkin Sistem İşletmecisi ve/veya BYTM'lere yapılan bildirimler.

Sistem frekansında ± 200 mHz’i aşiyan frekans sapması meydana geldiği durumlardan örnekleme yöntemi ile seçilen durumlar için BYTM’ler tarafından primer frekans kontrol hizmeti sağlayan üretim tesislerinden örnekleme yöntemi ile seçilen üretim tesislerinin vermiş oldukları primer frekans kontrol tepkileri incelenerek hizmetin sağlanıp sağlanmadığı tespit edilir.

8. FATURALAMA VE ÖDEME

Sunulan primer frekans kontrol hizmetine ilişkin olarak ödeme bildirimlerinin yayınlanması, faturaların düzenlenmesi, ödeme ve itirazlara ilişkin işlemler Şekil 5'te ele alınan süreç çerçevesinde yürütülecektir.

Şekil 5 - Faturalama ve Ödeme Süreci

TEİAŞ'a ayın 16. gününden önceki son iş gününe kadar iletilen faturaların bedelleri, TEİAŞ tarafından, faturanın tebliğ edildiği ayın 15. gününü takip eden 15 iş günü içinde ödenir. Ödeme bildirimleri ile tutarlı şekilde düzenlenmediği için iade edilen

faturaya ilişkin herhangi bir ödeme gerçekleştirilmez. Ancak, ödeme bildirimi ile tutarlı şekilde yeniden düzenlenen fatura tebliğ tarihini takip eden 15 iş günü içinde ödenir.

Bir önceki fatura döneminde sağlanan primer frekans kontrol hizmetine ilişkin olarak ayın 12. günü mesai bitimine kadar tespit edilemeyen hatalara ilişkin itirazlar ilgili tarafa yazılı olarak yapılır. İtirazların haklı bulunması durumunda gerekli düzeltmeler sonraki ilk fatura dönemine ilişkin ödeme bildiriminde, geçmişe dönük düzeltme kalemi olarak yer alır.

Primer frekans kontrol hizmetinin sağlanmasına ilişkin maliyetler "İletim Sistemi Sistem Kullanım ve Sistem İşletim Tarifelerini Hesaplama Yöntem Bildirimi" çerçevesinde kontrol edilemeyen maliyet olarak gerçekleştiği miktarda, tamamıyla tüm iletim sistemi kullanıcılarına yansıtılır.

9. CEZAI YAPTIRIMLAR

Sistem güvenliği açısından büyük önem taşıyan primer frekans kontrol hizmetinin kesintisiz olarak istenen kalitede alınmasını ve alınan hizmetin doğru ve adil bir şekilde cretlendirilmesini temin etmek üzere, anlaşmalarında taahhüt edilen yükümlülüklerini karşılamayan üreticiler için çeşitli cezai yaptırımlar düzenlenmiştir. Ancak ncelikli hedef yükümlülüklerini karşılayan üreticilere sağladıkları hizmet karşılığında primer frekans kontrol birim hizmet bedeli üzerinden ödeme yapılmasıdır.

Bu cezai hükümler aşağıda özetlenmiştir:

- Bildirimde bulunulan rezerv miktarının altında hizmet verilmesi ve bu durumun ilk kez tespit edilmesi durumunda; İlgili fatura döneminde ihlalin tespit edildiği üretim tesisine ilişkin ödeme yapılmaz.
- İhlalin aynı fatura döneminde ikinci kez tekrar etmesi durumunda; İlgili fatura döneminde ihlalin tespit edildiği üretim tesisine ilişkin ödeme yapılmaz ve ilgili üretim tesisinin fatura dönemindeki PFK yükümlülüğüne karşılık gelen hizmet bedelinin iki katı kadar ceza uygulanır.
- İhlalin süreklilik arz etmesi durumunda; TEİAş yazılı uyarıda bulunur ve ihlalin ayrıntılarını içeren bir rapor düzenleyerek EPDK'ya başvurur. Kurum raporu inceleyerek ihlal tespiti halinde, ilgili üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiye 4628 sayılı Kanununun 11 inci maddesi uyarınca yaptırım uygular.

Devrede olan bir üretim tesisinin devre harici olması durumunda, TEİAŞ'a yazılı bildirimde bulunulması koşulu ile ilgili gün için yukarıda belirtilen cezai yaptırımlar uygulanmaz. Üretim tesisinin saat 08:00'den sonra devre harici olması durumunda ayrıca takip eden gün için de cezai yaptırım uygulanmaz.

Devre harici olma durumunun takip eden günlerde de devam etmesi durumunda tüzel kişinin yükümlülüğünü, adına kayıtlı bulunan diğer üretim tesislerinden veya yükümlülüğün transferi yoluyla primer frekans kontrol hizmet anlaşması imzalamış olan başka bir üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiden sağlaması gerekmektedir.

Daha fazla bilgi için
mehmet.alkan@teias.gov.tr

TEİAŞ

Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
Yük Tevzi Dairesi Başkanlığı
Elektrik Kalite Hizmetleri Müdürlüğü

İnönü Bulvarı No:27 Bahçelievler / Ankara

Deloitte tarafından hazırlanmıştır.

© 2009 TEİAŞ. Her hakkı saklıdır.